

Силабус

навчальної дисципліни «ПАЛІАТИВНА ТА ХОСПІСНА ДОПОМОГА»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітній ступінь	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I MC-31
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра клінічного медсестринства, акушерства та гінекології
Викладачі курсу	Карпінська Т.Г., канд. мед. наук, доцент, викладач вищої кваліфікаційної категорії
Контактна інформація викладачів	E-mail: t.karpinska@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин –120 Модулів – 2 Рік підготовки – 1 Семестр – 2 Лекції – 20 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 64 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Паліативна та хоспісна допомога» є нормативною дисципліною з спеціальності «Медсестринство». В процесі вивчення дисципліни здобувачам вищої освіти надаються знання для вирішення професійних завдань, метою яких є забезпечення максимальної якості життя пацієнта із невиліковними захворюваннями, запобігання та полегшення страждань завдяки ранньому виявленню і точному діагностуванню проблем і проведенню адекватних лікувальних заходів, а також надання психосоціальної і моральної підтримки. Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння концепції і принципів надання паліативної та хоспісної медичної допомоги.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни «Паліативна та хоспісна допомога» є: формування знань, умінь та навичок з дисципліни, необхідних для фахової діяльності, більш глибоке розуміння та усвідомлення важливості роботи медичної сестри в процесі організації та здійснення паліативної допомоги невиліковно хворим пацієнтам, підготовка конкурентоспроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця, здатного вирішувати практичні про-

блеми і задачі організації, управління та контролю роботи медсестринських структурних підрозділів в закладах охорони здоров'я; здійснювати науково-дослідну роботу, викладацьку діяльність за спеціальністю 223 Медсестринство.

Завдання дисципліни «Паліативна та хоспісна допомога» - здійснення догляду за невиліковно хворими пацієнтами, полегшення болю і психологічного стану, як пацієнтів, так і близького оточення.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

знати:

- норми та правила професійної етики, деонтології, конфіденційності в роботі сестри медичної;
- принципи діяльності хоспісів на сучасному етапі;
- особливості роботи сестри медичної в закладах паліативно-хоспісної допомоги;
- особливості надання допомоги онкологічним пацієнтам;
- права безнадійно-хворих пацієнтів;
- режим життя онкологічного хворого;
- сучасні способи харчування онкологічних пацієнтів;
- способи лікування інкурабельних пацієнтів;
- особливості догляду за стомами (трахеостоми, гастростоми тощо);
- особливості догляду за пацієнтами із хронічним болем;
- способи допомоги пацієнтам з нездатністю до самообслуговування;
- профілактичні заходи з попередження поширення туберкульозу;
- правила роботи з пацієнтами хворими на СНІД;
- особливості догляду за пацієнтами з ВІЛ/СНІД;
- ознаки термінальних станів;
- основні положення чинних наказів МОЗ України;
- правила техніки безпеки, охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, балонами з газом; протиепідемічного режиму, асептики, антисептики, особистої безпеки при обстеженні пацієнта, виконанні маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу на дослідження тощо;

вміти:

- оцінювати стан невиліковно хворого пацієнта;
- організувати роботу сестри медичної з попередження пролежнів;
- забезпечити проведення гігієнічних процедур пацієнтам;
- навчати сестру медичну догляду за пацієнтами з пролежнями;
- визначати функціональний стан серцево-судинної та дихальної системи, органів травлення;
- оцінювати результати обстежень;
- забезпечити харчування, відповідно до стану пацієнтів;
- організувати роботу сестри медичної з обробки стом (трахеостоми, гастростоми тощо);
- проводити контроль виконання лікарських призначень;
- провести корекцію лікарських призначень відповідно стану пацієнта;
- забезпечити догляд за пацієнтами з нетриманням сечі;
- контролювати догляд за пацієнтами з нездатністю до самообслуговування;
- оцінювати роботу сестри медичної по догляду за паліативними пацієнтами;
- визначати ознаки термінального стану;
- навчати надавати невідкладну допомогу при зупинці дихання;
- забезпечити забір сестрою медичною біологічного матеріалу для дослі-

	<p>джень;</p> <ul style="list-style-type: none"> – забезпечити та контролювати підготовку сестрою медичною пацієнтів до інструментальних обстежень; – контролювати до- і післяопераційний догляд за пацієнтом; – вести облік сильнодіючих та наркотичних препаратів; – дотримуватись чинних наказів та інструкційних листів МОЗ України; – дотримуватись правил безпеки та охорони праці під час роботи з електроприладами, апаратами, що працюють під тиском, кисневими балонами, при обстеженні пацієнта, виконанні маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу для дослідження тощо.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>Згідно з вимогами ОПІ дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:</p> <p><i>інтегральна:</i> здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі медсестринства, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;</p> <p><i>загальні:</i> здатність вчитися та бути сучасно навченим, застосовувати знання у практичних ситуаціях, використання інформаційних і комунікаційних технологій, володіти іноземною мовою та сучасними програмними забезпеченням, діяти на основі етичних та деонтологічних міркувань (мотивів), забезпечення конкурентоспроможності випускника на ринку праці.</p> <p><i>спеціальні (фахові, предметні):</i> ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмін) та медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та забору матеріалу для лабораторних досліджень, ставити медсестринський діагноз. При непередбачених ситуаціях вміння – швидко орієнтуватись, мислити та приймати рішення в межах своєї компетентності. Демонструвати автоматизм виконання навичок. Удосконалювати методики виконання навичок та навчати інших. Демонструвати здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою медичної сестри-магістра, вміння генерувати нові ідеї в області медсестринства. Застосовувати педагогічні технології на рівні достатньому для реалізації розроблених програм навчальних дисциплін за спеціалізацією у вищих навчальних закладах.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисеп-</p>

	<p>тики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.</p> <p>Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.</p>
<p>Структура курсу Теми лекцій</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хоспісна допомога. Принципи діяльності хоспісів на сучасному етапі. Законодавчі та правові питання паліативної допомоги в Україні. 2. Паліативна допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їх родичами. Роль сестри медичної. 3. Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим. 4. Основи симптоматичної терапії онкологічним хворим. 5. Паліативна допомога при синдромі хронічного болю. 6. Особливості паліативної допомоги пацієнтам з патологією травного каналу. Способи харчування. 7. Особливості паліативної допомоги пацієнтам з захворюваннями органів дихання та сечостатевої системи. 8. Особливості надання допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. 9. Загальні підходи до лікування пацієнтів з ко-інфекціями туберкульоз/СНІД. 10. Особливості спостереження за тяжкохворими та пацієнтами в термінальній стадії.
<p>Теми практичних занять</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Паліативно-хоспісна допомога. 2. Паліативна допомога інкурабельним хворим. 3. Паліативна допомога при синдромі хронічного болю. 4. Паліативна допомога при патології органів дихання, сечостатевої системи, травного каналу. 5. Модульний контроль 1. Паліативно-хоспісна допомога. Особливості догляду за інкурабельними хворими та при синдромі хронічного болю. 6. Паліативна допомога пацієнтам хворим на СНІД. 7. Ведення пацієнтів з ко-інфекцією, туберкульоз/СНІД. 8. Спостереження за пацієнтами в термінальній стадії. Роль сестри медичної. 9. Модульний контроль 2. Паліативна допомога при ко-інфекціях, туберкульоз/СНІД. Роль сестри медичної в догляді за хворими в термінальній стадії.
<p>Теми самостійної роботи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація хоспісної допомоги у Львівській області. 2. Етика та деонтологія в онкологічній практиці. 3. Епідеміологія, статистика захворюваності населення України на злоякісні новоутворення. 4. Клінічні синдроми у пацієнтів на рак легенів. Медсестринська допомога при даній патології. 5. Особливості догляду за пацієнтами з кровохарканням. 6. Питання евтаназії в сучасному суспільстві. 7. Види харчування онкологічного пацієнта.

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Ад'ювантна терапія в боротьбі з хронічним болем. 9. Підготовка до модульного контролю 1. Паліативно-хоспісна допомога. Особливості догляду за інкурабельними хворими та при синдромі хронічного болю. 10. Особливості роботи сестри медичної з біологічним матеріалом хворих на СНІД. Наказ МОЗ України №740/1030/4154/321/614а від 23.11.2007 р. 11. Епідеміологія, статистика захворюваності на туберкульоз в Україні та Львівській області. 12. Профілактика виникнення та поширення туберкульозу. 13. Особливості роботи з пацієнтами та їх родичами в термінальних стадіях захворювання. 14. Підготовка до модульного контролю 2. Паліативна допомога при ко-інфекціях, туберкульоз/СНІД. Роль сестри медичної в термінальній стадії захворювання.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес. – К.: Здоров'я, 2001. – 402 с. 2. Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб./за заг. кер. І.Я.Губенко. – Черкаси: б. в., 2003. – 44 с. 3. Медсестринський догляд за пацієнтами: Станадарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб./ І.Я.Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. – К.: Медицина, 2008. – 304 с. 4. Наказ МОЗ України від 11.06.2010 р. №483 «Про затвердження примірного положення про лікарню «Хоспіс» (відділення, палату паліативного лікування) для хворих на туберкульоз» // Збірник нормативно-директивних документів з охорони здоров'я. – 2010. - № 7. – С. 39-40. 5. Паліативна медицина: підручник/В.Й.Шатило, П.В. Яворський. – К.: Медицина 2010. – 200 с. 6. Проблеми паліативного та хоспісного догляду під час лікування пацієнта, що перебуває у термінальній стадії / Д. Магурова та ін. // Клінічна хірургія. - 2009.- №1. 7. Психологія кризових станів: навч. посібник О.Т. Шевченко. – К.: Здоров'я, 2005. – 120 с. 8. Тарасюк В.С. Паліативно-хоспісна допомога навч. посіб. / В. С. Тарасюк, Г.Б.Кучанська. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 328 с. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коллякова О.М. Надання паліативної та хоспісної допомоги населенню в Україні/ О.М.Коллякова//Управління закладом охорони здоров'я: для головного лікаря, його заступника та головної медсестри. – 200. – №7. – С.66. 2. Кужель І.Р. Рівень емоційного вигорання як базовий критерій необхідності та змісту психоед'юкативної та психокорекційної роботи з медичним персоналом хоспісу / І.Р.Кужель, М.В.Маркова//Медична психологія. – 2010. – № 1. – С. 34 - 39. 3. Психологія кризових станів: навч. посібник О.Т.Шевченко. – К.: Здоров'я, 2005. – 120.
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді модульних контролів (тестові завдання та контроль практичних навичок), залік.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть</p>	<p>Форми та методи, які будуть використовуватися під час навчального процесу: лекції, презентації, дискусії.</p>

використовуватися під час викладання курсу	<p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom.</p> <p>Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).</p>																																																								
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																																								
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема Schema нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>0-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>добре</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>51-59</td> <td>задовільно</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО											За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
0-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття паліативна та хоспісна допомога, Головна мета і завдання паліативної та хоспісної допомоги. Принципи хоспісного руху, які підтримуються ВООЗ. 2. Організація паліативної допомоги в Україні. 3. Порядок надання паліативної допомоги в Україні. 4. Нормативно- правова база забезпечення паліативної допомоги в Україні. 5. Основні положення Празької хартії «Отримання паліативної допомоги — право людини». 6. Комунікація медичних працівників і родичів пацієнтів, повідомлення «важких новин». 																																																								

7. Основні принципи комунікації з пацієнтами з важкими хронічними захворюваннями.
8. Професійні якості медичного працівника хоспісу.
9. Медикаментозне лікування стресових станів.
10. Паліативна допомога в клінічній онкології. Кодекс прав онкологічного хворого.
11. Форми організації паліативної допомоги онкологічним хворим.
12. Методи лікування онкологічних хворих (радикальні, паліативні та симптоматичні). Принципи симптоматичної терапії онкологічних хворих, онкологічна деонтологія.
13. Симптоматична терапія кахексії і інших порушень обміну речовин.
14. Симптоматичне лікування диспептичного синдрому.
15. Методи детоксикаційної терапії.
16. Визначення поняття «болю». Значення болю для організму. Типи болю.
17. Принципи та методи діагностики та оцінки ХрБС.
18. Вирішення проблеми доступу до знеболюючих засобів в Україні.
19. Загальні принципи медикаментозного лікування больового синдрому. Знеболювальні ступені ВООЗ.
20. Класифікація анальгетических лікарських засобів.
21. Завдання медичної сестри при наданні паліативної допомоги.
22. Гігієна порожнини рота.
23. Нудота і блювота та лікування цих станів в залежності від причини їх виникнення.
24. Профілактика і лікування закрепів.
25. Діарея та її комплексне лікування.
26. Догляд за пацієнтами із стомами.
27. Непрохідність кишківника, її причини, ознаки та методи терапії.
28. Асцит, клінічні прояви та методи лікування.
29. Свищі, їх види та паліативна допомога пацієнтам із свищами.
30. Задишка. Основні і найбільш часті причини задишки та методи її лікування.
31. Кашель, причини його виникнення і основи лікування в залежності від причин виникнення.
32. Кровохаркання. План сестринського втручання.
33. Стравохідний рефлюкс, стравохідно-бронхіальний свищ, синдром утворення порожнини в легенях, рак легень. Допомога при цих станах.
34. Дихальна недостатність, види, ознаки. Синдром ателектазу (спадіння) легень. ХОЗЛ.
35. Догляд за хворими з порушеннями функції нирок.
36. Особливості надання допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини.
37. Провідні принципи надання паліативної допомоги хворим на ВІЛ.
38. Особливості надання паліативної допомоги хворим на ВІЛ-інфекцію відповідно до наявних синдромів або симптомів.
39. Психологічні і соціальні аспекти лікування хронічного болю.
40. Наркотичні анальгетики, застосовувані для полегшення і усунення болю від легкого до середньоважкого при ВІЛ-інфекції .
41. Нудота і блювання, сухість у роті, виразки слизової порожнини рота, біль при ковтанні. Лікування цих станів.
42. Розлади травлення: діарея, каловий завал, лікування, рекомендації для родичів за доглядом при цих станах.
43. Лихоманка, порушення сну, тривожність і збудження, делірій. Лікування цих станів.
44. Нетримання сечі і калу, пролежні.
45. Соціально-психологічна і духовна підтримка на різних етапах ВІЛ-

	<p>інфекції .</p> <p>46. Психологічні аспекти надання паліативної допомоги хворому в термінальній стадії хвороби.</p> <p>47. Визначення поняття "ко-інфекція туберкульоз/ВІЛ".</p> <p>48. Основні положення <i>розпорядження кабінету Міністрів України</i> від 27.12.2017 р. № 1011-р «Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018—2021 роки».</p> <p>49. Характеристика туберкульозної інфекції.</p> <p>50. Основні характеристики перебігу ВІЛ-інфекції на Україні.</p> <p>51. Вплив ВІЛ-інфекції на розвиток активної форми туберкульозу.</p> <p>52. Особливості лікування хворих з туберкульозом та ВІЛ-інфекцією.</p> <p>53. Шляхи удосконалення надання медичної допомоги хворим на поєднані захворювання на туберкульоз та ВІЛ-інфекцію.</p> <p>54. Характеристика стадій термінального стану.</p> <p>55. Терапія і догляд за хворим в термінальній стадії хвороби.</p> <p>56. Рекомендації для медичних працівників, які працюють із хворими в термінальній стадії захворювання.</p> <p>57. Основні положеннями Венеціанської декларації, якими керуються при прийнятті рішення про перехід до паліативного лікування хворого.</p> <p>58. Основні симптоми, що турбують вмираючого пацієнта.</p> <p>59. Принципи спілкування з вмираючою людиною.</p>
Опитування	З метою оцінювання якості курсу буде надано анкету для заповнення студентами по завершенню курсу